

Némely völgyet árok-nak neveznek Ny. VII. 173. vagy gödör-nek VI. 218., de még lyuk-nak is VII. 219.

A völgyek és hegyek oldalai menedékesen, lankásan, lejtősen és meredeken emelkednek. (Hunfalvy J.)

RÉVÉSZ SAMU.

Á BUTASÁG SYNONYMIKÁJA.

Jókai száz synonimát állított össze a verekedésről s a közönség úgy vélekedett, hogy lám! mily verekedő természetű a magyar! Hogy azonban abból, hány rokonértelmű szava van egy népnek valamely fogalom megjelölésére — magára a népre nézve nem következik semmi, bizonyítja a butaság meglepően bő synonimikája a magyar nyelvben.

A szók jobbadán a Táj szótárból, Kriza Vadrózsáiból, a Nyelvőr eddigi folyamaiból és Leher Albert szíves közléséből merítvék. Azt hiszem, található még több idevágó anyagot is. Minthogy a Táj szótárbeli adatok fölvilágosító példa nélkül vannak fölhozva, legjobbnak tartottam, valamennyit pusztán abécérendben egymás mellé állítani; az anyag így, részben legalább, oly módon van együtt, hogy a magyarázó földolgozást nem akadályozza vagy nehezíti, hanem elősegíti és könnyíti. — A szólásmódokat (nincs helyén az esze, kong a feje, korpa van a fejében stb. stb.) ezuttal mellőzöm.

átabota	20. baranyai ember	bolondos
bahó	beszerdes	40. bódult
baksi	bibas	bódi
balfasz	bibaszt	bolond Miska
5. balga	binda	bolond Istók
balgatag	25. bival	böske
balustya	birka	45. bösze
bolyókás	bliktri	böszme
bang	bódi	böccze
10. bangó	bohó	buta
bangula	30. bohókás	butuj
bamba	bolyokás	50. buszma
barom	botor	buszla
bárdok	boderga	bumfurdi
15. bárgyú	bosztikó	bonfordi
bángó	35. hosztohó	buksó
báméskodó	botrimász	55. buksi
bárdolatlan	bónás	buksi fejű
bászli	bocza	bulyuta

buta kés	fura	hetrepila
buta ló	furcsa csont	145. hetrefüles
60. bükkfa-kolomp	futó bolond	hígvelejű
csoszka	félbolond	holdos
csacsi	105. fél eder	horpasz eszű
csajbókos	fél meder	hóbortos
csajbatag	félkegyelmű	150. hóborkás
65. csába	félhangú	höbödi
csipisz	félnótás	högöli
csitebota	110. félkerekű	hüle
csököli	félkeréken	hülye
derde	féltürkű	155. húsfejű
70. dőre	gaborja	idomtalan
ergója	gaborgyás	ízvíz eszű
ergójás	115. gagyula	iczeg böczös
ergelős	gendeboja	isten taszitotta
ergellős	gányó	160. isten lova
75. etentók	gajbatag	jámbor
esetlen	guba jakab	jó tehetetlen
élhetetlen	120. góbé	kalabala
együgyű	goné	kalakótya
értetlen	gónó	165. kajla
80. eszelős	golyhó	kajneszes
eszelőkös	gyáva	kamuta
esztelen	125. gyámoltalan	kamutyi
eszeveszett	gyász	karcsueszű
eszefogyott	gyetra	170. kába
85. eszefordúlt	gyetvai	kálík
eszement	gyéngé	kerge
eszén tul van	130. gyöngé-elméjű	kerge birka
eszeficzamodott	gyüge	kele-kóla
fajankó	gyüggyő	175. kom
90. faragatlan eszű	gyügyű	kolontos
fataró	gyegye-gyügye	koplegyes
fejes	135. hajneszes	kóbor eszű
féleszű	hangos	korpa eszű
futó eszű	habogós	180. ködös eszű
95. fityertes eszű	haszontalan	kevés eszű
ferde eszű	hasznavehetetlen	kötni való bo-
fúrt velejű	140. hájfejű	könnyelmű[lond
füstös agyvelejű	háványos	kókós
füles	három fertályos	185. kukkó
100. füves	herge	kuburcz

	lassú	netentók	szürkapcza eszű
	léhűtő	neszere	szélhordta eszű
	léhás	230. nehéz fejű	széllel bélelt
190.	liba	nyaladék	szilimák
	lidérczes	nyáfli	275. szilimány
	lud	nyámádi	szusza
	ló	nyamádi	szuszma
	lófej	135. nyivászka	szótlan
195.	lőcsértés	nyüge	szesze-szusza
	lutyakos	nyám-nyám	280. szuszi-muszi
	majla	nyete-nyüte	tahó
	mamuka	októ	tatar
	mamlasz	240. oktondi	tabajdok
200.	makacs	oktalan	tájbász
	manka	ostoba	285. tápész
	marha	ostoba számár	tejbász
	mafla	orbánczfogta	tákos
	málészájú	245. önfejű	ták-ember
205.	megfeledezett	ökör	tátli
	megháborodott	ökörfi	290. tátondi
	meggondolatlan	ökröndi	tátó
	megkergült	ökörtérdű	tátogó
	megszelesedett	250. ököllel ütött	tácsó
210.	megkergetegete-	pikó	taté
	sedett	pimasz	295. tébolya
	megkótyagoso-	pupák	teddide-teddoda
	dott	ragyivatlan	ember
	megszédült	255. rigójás	tehetetlen
	megbomlott	rigója-bolond	tompa eszű
	melák	rövid eszű	totomi ember
215.	Mihók	semmi ember	300. tombár
	mihaszug	susák	totya ember
	mofó	260. sült bolond	totyalagos
	móda	sületlen	tökféjű
	módotlan	süsü	tökkolop
220.	mumák	számár	305. tökfílkó
	mula	számárfi	töksei
	mulya	265. szájabákó	tököli
	mutuly	szajkó	tökéletlen
	muszszak	szűk eszű	tilibogyi
225.	natrahörös	széles eszű	310. tudatlan
	natragulyás	szeles	tesze-tusza
	náboczi	270. szele-kajla	tutyi-mutyi

tyipi-tyapa
ügyetlen
315. ügyefogyott
üres fejű

változó eszű
vízeszű
vaksi
320. vannyogó

vigýázatlan
zápeszű
zoholi.
BÁNÓCZI JÓZSEF.